

عکس: مصطفی رودکی، مینران

شد؛ چراکه قبل از این تنها مردم رغبتی به واکسیناسیون با برند داخلی نداشتند، اما حالا مسئولان وزارتخانه توصیه می‌کردند تاریخ انقضای واکسن‌ها مشکلی ندارد و کماکان اثربخش هستند. این چالش باعث شد اعتماد عمومی و آرامشی که در پی انجام گسترده واکسیناسیون و کاهش آمار مرگ‌ومیر به وجود آمده بود، خدشه‌دار شود.

البته نباید فراموش کرد که دولت سیزدهم و مسئولان بهداشت و ستاد پیگیری مبارزه با همه‌گیری کرونا در مورد قطع واردات واکسن خارجی و ادامه کار واکسیناسیون دزهای یادآور با برندهای داخلی، با افکار عمومی و رسانه‌ها در ارتباط نبودند و توضیحات زیادی در این زمینه ارائه نشد. برای مثال واکسن اسپایکوژن که توسط بخش خصوصی و با همکاری داروسازی در استرالیا تولید شده بود، در پایگاه‌های واکسیناسیون وجود داشت، اما مردم با آن آشنایی زیادی نداشتند. این در حالی است که مطالعات انجام‌گرفته بر روی واکسن اسپایکوژن نشان می‌دهد این واکسن در صورتی که به‌عنوان یادآور بعد از دز دوم سینوفارم تزریق شود، ایمنی بخشی بالایی دارد. شایعه‌ها و حرف‌های درگوشی در مورد همانندی واکسن برکت و سینوفارم نیز که در شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی وجود داشت، با واکنش سرد و بی‌تفاوت مقامات بهداشتی مواجه می‌شد و افکار عمومی در این زمینه توضیحاتی را از سوی مقامات بهداشتی دولت سیزدهم مشاهده نمی‌کرد.

به‌رحال، آنچه اکنون هست شرایطی است کج‌دارومریز. خوشبختانه این ویروس سرکش تا حدی کنترل شده است، اما به راحتی این قابلیت را دارد تا به اولویتی خطرناک و بحرانی تبدیل شود. آنچه دیده می‌شود، این است دولت سیزدهم تصمیم گرفته با کاستن از حضور مقامات مرتبط با همه‌گیری بیماری کرونا در رسانه‌های جمعی، این موضوع را از اولویت مردم و افکار عمومی خارج کند و به این وسیله ترس عمومی و اضطراب ناشی از همه‌گیری را بکاهد و مدیریت کند. البته اجرای نصفه‌ونیمه دستورالعمل‌های بهداشتی و فاصله‌گذاری اجتماعی در تجمعات انسانی و رویدادهایی مانند رقابت‌های ورزشی، مذهبی، همایش‌ها و... باعث می‌شود تا بر دامنه بیماری افزوده شود. به نظر می‌رسد مقامات دولت سیزدهم بهتر است در آستانه آغاز سال تحصیلی و شروع فصل سرد سال، جاماندگان از واکسیناسیون عمومی را به انجام این کار فراخوانند و این امر را ترویج دهند و منتظر اقدام فردی شهروندان نباشند.

نماینده مردم سلسله و دلفان در مجلس شورای اسلامی، در مصاحبه‌ای با همشهری آنلاین می‌گوید: قطع زنجیره انتقال ویروس کرونا در دولت سیزدهم نتیجه ورود قاطعانه وزارت بهداشت، دولت آقای رئیسی و شخص رئیس‌جمهور به موضوع مبارزه با بیماری کروناست. یکی از دیگر دستاوردهای ما تسریع روند ورود واکسن‌های خارجی به کشور در کنار به جریان انداختن تولید داخلی است. در دولت سیزدهم هیچ نوع کمبود واکسن را در حوزه مبارزه با بیماری کرونا شاهد نبودیم و این امر قابل تقدیر است.

البته در همان زمان هم کارشناسان از مردم می‌خواستند تا کماکان شیوه‌نامه‌های فاصله‌گذاری اجتماعی را رعایت کنند و در مکان‌های عمومی و سرسبزه از ماسک بهره ببرند. خوشبختانه در اواخر فصل بهار رکورد مبتلایان و مرگ‌ومیرها کاهش درخور توجهی داشت و حتی در برخی روزها مرگ ناشی از بیماری کرونا ثبت نشد و بسیاری از مراکز درمانی بخش‌های کرونایی خود را تعطیل کردند. محمد ظلامظلومی، عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی، با بیان اینکه مبارزه با کرونا در اولویت برنامه‌های وزارت بهداشت قرار گرفته است، افزود: کارنامه وزارت بهداشت در مبارزه با کرونا بسیار ممتاز است؛ زیرا از همه ابزارها در مبارزه با کرونا استفاده شد. در دولت آقای رئیسی جهش فوق‌العاده‌ای در تامین واکسن عملیاتی شد که این امر نشان‌دهنده برنامه‌ریزی اصولی و قانون‌محور است.

ولی گونه امیکرون سرسخت‌تر و سرکش‌تر از این حرف‌ها بود و بعد از تعطیلات نوروزی باز هم موج جدیدی از بیماری خیز برداشت. در این وضعیت، با وجود اینکه ترس عمومی از همه‌گیری و مرگ‌ومیر کاهش درخور توجهی یافته بود، داوطلب تزریق دز یادآور واکسن به‌شدت کاهش یافت و سیاست دولت و وزارت بهداشت که کاهش واردات واکسن خارجی بود، با چالش مواجه شد؛ چراکه افکار عمومی از واکسیناسیون با واکسن‌های ساخت داخل چندان استقبال نکرد و واکسن‌های کارخانجات ایرانی در انبارهای وزارت بهداشت انباشته شد. پدram پاک‌آیین، سخنگوی وزارت بهداشت، در همین زمینه می‌گوید: در سال ۱۴۰۱ برنامه‌ای برای خرید واکسن خارجی کرونا نداریم و بار اصلی تامین واکسن کشور را از این پس واکسن‌های داخلی به دوش خواهند داشت.

با نزدیک شدن تاریخ انقضای واکسن‌ها، بر مشکل دوچندان افزوده

کشور شدند. بنابراین واکسن محقق‌شده توسط دولت سیزدهم در مدت زمان حدود یک ماه و نیم (نیمه مرداد تا پایان شهریور)، ۲۱ میلیون و ۶۰۰ هزار دز واکسن بود.

راه‌اندازی سامانه اینترنتی نوبت‌گیری داوطلبان واکسن‌زدن هم یکی از اقدامات دولت سیزدهم بود. افراد متقاضی واکسن با مراجعه به این سامانه از روز، زمان و پایگاه واکسیناسیون خود مطلع می‌شدند و با مراجعه به این مراکز واکسن خود را تزریق می‌کردند. این سامانه همچنین شناسنامه دیجیتال واکسیناسیون هر فرد را ارائه می‌داد. به این ترتیب در پاییز سال ۱۴۰۰ نزدیک به ۸۰ درصد جمعیت کشور دز اول واکسن خود را تزریق کردند.

در مدت واکسیناسیون عمومی نیز کماکان حرف و حدیث درباره تأثیر واکسن‌ها و عوارض جانبی آنها وجود داشت. مرگ ناگهانی بر اثر لخته شدن خون بعد از تزریق واکسن آسترانکا از جمله این عوارض گزارش شد که واکنش زیادی به همراه داشت. بااین‌حال، کماکان واکسن سینوفارم گسترده‌ترین برندی بود که برای ایجاد ایمنی بخشی در برابر بیماری کرونا از آن استفاده شد.

با گذشت زمان و فرا رسیدن زمان دز دوم واکسن‌ها و عبور از فصل سرد سال، کم‌کم نتایج واکسن‌زدن در کشور پدیدار شد. البته داوطلبان واکسن‌زدن از دز دوم مانند تزریق دز اول استقبال نکردند و تعداد کمتری واکسن در مقایسه با دز اول تزریق شد؛ ولی ورود به پیک ششم به‌هیچ‌وجه قابل مقایسه با پیک‌های قبلی نبود. آمار مرگ‌ومیر که در اواسط تابستان به رقم نگران‌کننده بیش از ۷۰۰ نفر در روز رسیده بود، کاهش درخور توجهی پیدا کرد. این در حالی است که مقامات رسمی وزارت بهداشت که درگیر مبارزه با همه‌گیری بودند، در همان اواسط تابستان که مرگ‌ومیر رکورد می‌شکست، نسبت به رویدادن فاجعه و بالا رفتن مرگ‌ها در فصل سرد سال هشدار جدی داده بودند.

واکسن چاره کار بود

خوشبختانه واکسیناسیون کار خود را کرده بود. با وجودی که افکار عمومی به واکسن‌های با منشأ ویروس کشته‌شده و ضعیف‌شده که در کارخانه‌های واکسن‌سازی کشور چین تولید شده بود، اعتماد نداشتند و ایمنی بخشی آنها را کافی می‌دانستند، اما در عمل همه‌گیری بیماری به شکل درخور توجهی کنترل شد و در ابتدای فصل بهار زندگی روزمره و عادی مردم به حالت قبل از شروع همه‌گیری برگشت. یحیی ابراهیمی،